

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

(повне найменування закладу вищої освіти)

економічний факультет

(назва інституту/факультету)

Кафедра **економічної теорії, менеджменту і адміністрування**

(назва кафедри)

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

”Соціальне підприємництво”

(вказати назву навчальної дисципліни (іноземною, якщо дисципліна викладається іноземною мовою))

Вибіркова

(вказати: обов’язкова, чи вибіркова)

Освітньо-професійна програма ”Менеджмент організацій і адміністрування”

(назва програми)

Спеціальність 073 – Менеджмент

(вказати: код, назва)

Галузь знань 07 – Управління та адміністрування

(вказати: шифр, назва)

Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

(вказати: перший (бакалаврський)/другий (магістерський)/третій (освітньо-науковий))

економічний факультет

(назва факультету/інституту, на якому здійснюється підготовка фахівців за вказаною освітньо-професійною програмою)

Мова навчання українська

(вказати: на яких мовах читається дисципліна)

Розробник кандидат економічних наук, асистент Грунтковський Володимир Юрійович.

(вказати авторів (викладач (ів)), їхні посади, наукові ступені, вчені звання)

Профайл викладача (-ів) <https://econom.chnu.edu.ua/kafedry-ekonomichnogo-fakultetu/kafedra-menedzhmentu-ekonomichnoyi-teo/kolektyv-kafedry>

Контактний тел. 050-829-96-68

Е-mail: v.gruntkovskiy@chnu.edu.ua

Сторінка курсу в Moodle h

Консультації

Очні консультації: день, час вівторок 13-00

Онлайн-консультації: день, час понеділок з 13.00 до 14.00.

1. Анотація дисципліни (призначення навчальної дисципліни).

Вивчення дисципліни дає змогу здобувачам ознайомитися з актуальними напрямками розвитку соціального підприємництва як у вітчизняній так і зарубіжній практиці. Визначає роль соціального підприємництва в побудові сучасної, ефективної та прозорої економіки.

2. Мета навчальної дисципліни:

Метою дисципліни є сформувати у студентів систему спеціальних знань у сфері організування та розвитку соціальних підприємницьких ініціатив, набуття умінь планування, аналізування та реалізації соціальних підприємницьких проєктів.

Основними **завданнями** вивчення дисципліни є

- – ознайомити здобувачів вищої освіти з теоретичними положеннями і практикою взаємодії держави, бізнесу, суспільства та людини у сфері соціальної відповідальності як умови сталого розвитку суспільства;
- – навчити здобувачів вищої освіти визначати можливості використання зарубіжного досвіду та аналізувати можливості використання елементів зарубіжних моделей соціальної відповідальності в національній економіці;
- – сформувати у здобувачів вищої освіти розуміння значення соціальної відповідальності держави, бізнесу, суспільства та людини;
- – проаналізувати роль держави у забезпеченні практики ефективної системи соціальної відповідальності.

3. Пререквізити "Економічна теорія", "Теорія організації", "Економіка підприємства", "Менеджмент"

4. Результати навчання

Загальні компетентності (ЗК)

- ЗК 3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу, синтезу.
- ЗК 4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ЗК 8. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
- ЗК 15. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

Спеціальні компетентності (СК)

- СК 1. Здатність визначати та описувати характеристики організації.
- СК 3. Здатність визначати перспективи розвитку організації.
- СК 7. Здатність обирати та використовувати сучасний інструментарій менеджменту.
- СК* 16. Здатність до інноваційної діяльності в умовах невизначеності та ризикованості зовнішнього середовища.
- СК* 17. Здатність до започаткування власної справи.

Програмні результати навчання (ПРН)

- ПРН 2. Зберігати моральні, культурні, наукові цінності та примножувати досягнення суспільства, використовувати різні види та форми рухової активності для ведення здорового способу життя.
- ПРН 8. Застосовувати методи менеджменту для забезпечення ефективності діяльності організації.
- ПРН 17. Виконувати дослідження індивідуально та/або в групі під керівництвом лідера.
- ПРН* 19. Обирати на ринку локальні, перспективні, інноваційні ніші для розвитку малого бізнесу

5. Опис навчальної дисципліни

5.1. Загальна інформація

Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість		Кількість годин						Вид підсумкового контролю
			кредитів	годин	лекції	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота	індивідуальні завдання	
Денна	3	6	4	120	30	30			60		залік
Заочна	3	6	4	120	8	4			108		залік

5.2. Дидактична карта навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1. Інституційні аспекти соціального підприємництва.												
Тема 1. Поняття соціального підприємництва, основні підходи до його визначення	12	2	2	-		8	12	2				10
Тема 2. Історія розвитку соціального підприємництва	12	4	4	-		4	12					12
Тема 3. Міжнародний та український досвід соціального підприємництва	12	2	2	-		8	12	2				10
Тема 4. Законодавчі аспекти соціального підприємництва	12	4	4	-		4	12		2			10
Тема 5. Взаємодія соціального підприємництва зі стейкхолдерами.	12	2	2	-		8	12					12
Разом за змістовим модулем 1	60	14	14	-		32	60	4	2			54
Змістовий модуль 2. Механізм реалізації соціального підприємництва												
Тема 6. Вибір організаційно-правової форми підприємницької діяльності	12	2	2			8	12	2				10
Тема 7. Бізнес-планування в соціальному підприємстві	12	4	4			4	12					12
Тема 8. Фінансове забезпечення соціального підприємництва.	12	2	2			8	12	2				10
Тема 9. Маркетингове забезпечення соціального підприємництва.	12	4	4			4	12		2			10

Тема 10. Стратегія розвитку соціального бізнесу.	12	4	4			8	12					12
Разом за змістовим модулем 2	60	16	16			28	60	4	2			54
Усього годин	120	30	30			60	120	8	4			108

5.3. Зміст завдань для самостійної роботи

Самостійна робота здобувачів з дисципліни «Соціальне підприємництво» направлена на узагальнення, засвоєння та закріплення знань по кожній темі. Вона включає наступні види робіт: опрацювання лекційного матеріалу, рекомендованої літератури, підготовку до практичних занять, розгляд питань, які виносилися на самостійне опрацювання, а також виконання індивідуального завдання у вигляді доповіді або есе та презентації результатів виконаного завдання.

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Поняття соціального підприємництва, основні підходи до його визначення	8
2	Тема 2. Історія розвитку соціального підприємництва	4
3	Тема 3. Міжнародний та український досвід соціального підприємництва	8
4	Тема 4. Законодавчі аспекти соціального підприємництва	4
5	Тема 5. Взаємодія соціального підприємництва зі стейкхолдерами.	8
6	Тема 6. Вибір організаційно-правової форми підприємницької діяльності	
7	Тема 7. Бізнес-планування в соціальному підприємстві	8
8	Тема 8. Фінансове забезпечення соціального підприємництва.	4
9	Тема 9. Маркетингове забезпечення соціального підприємництва.	8
10	Тема 10. Стратегія розвитку соціального бізнесу.	4
	Разом	60

6. Система контролю та оцінювання

Освітні технології, що використовуються для викладання курсу

1. Лекції, під час яких розкриваються основні теоретичні концепції та принципи організаційного проектування з використанням презентацій та інших візуальних засобів для кращого засвоєння матеріалу.

2. Групові та індивідуальні завдання з аналізу реальних економічних ситуацій, підприємств та організацій, що сприяють розвитку навичок командної роботи та співпраці та навчають застосовувати отримані знання у практичних ситуаціях.

3. Кейси - детальний аналіз реальних бізнес-ситуацій, які вимагають креативного мислення та прийняття рішень. Викладач використовує кейси з різних галузей бізнесу, де студентам слід дати відповіді на питання до кейсу та/або виконати відповідні завдання.

4. Використання таких технологій, як онлайн-курси, неформальні бізнес-курси, що сприяють підтримці навчання. Вони дозволяють студентам мати доступ до матеріалів у будь-який час, виконувати завдання та поглиблювати свої знання.

Під час навчальних занять використовуються **традиційні та інтерактивні методи навчання:**

- МН 1 – лекція-візуалізація;
- МН 2 – проблемна лекція;
- МН 4 – семінар-дискусія;
- МН 5 – семінар-діалог;
- МН 6 – виконання індивідуальних науково-дослідних завдань;
- МН 7 – аналіз і рішення ситуативних професійних завдань (Case study);
- МН 9 – робота в групах;

- МН 10 – проектна діяльність з використанням мультимедіа;
- МН 11 – ділові ігри;
- МН 12 – дистанційне навчання з використанням відповідних онлайн-платформ

7. Контроль та оцінювання результатів навчальних досягнень студентів з навчальної дисципліни

Форми та методи оцінювання

- МО 1. фронтальне опитування,
- МО 2. індивідуальне опитування,
- МО 3. презентація результатів виконання індивідуальних завдань (творчих, розрахункових, аналітичних),
- МО 4. презентація результатів виконання командних завдань
- МО 5. захист бізнес-кейсів, проектів
- МО 6. ділові ігри
- МО 10. розв'язування практичних ситуацій,
- МО 13. модульні контрольні роботи
- МО 14. підсумковий контроль – залік

Політика щодо дедлайнів та перескладання: Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (-10 балів). Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

Політика щодо академічної доброчесності: Усі письмові роботи перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями не більше 20%. Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів).

Політика щодо відвідування: Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за яке нараховуються бали. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.

Політика щодо визнання результатів здобутих шляхом неформальної освіти: Відповідно до «Положення про взаємодію формальної та неформальної освіти, визнання результатів навчання (здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти, в системі формальної освіти) у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича (протокол №109 від 28 березня 2022 року) (<https://www.chnu.edu.ua/media/3aykf41y/polozhennia-pro-vzaiemodiiu-formalnoi-taneformalnoi-osvity.pdf>) допускається зарахування практичних занять, навчальних елементів та отримання додаткових балів (додатково 10 балів до підсумкової оцінки) при наявності сертифіката (свідоцтва, тощо) отриманого здобувачем у неформальній освіті (курси, тренінги) з вивчення тем охоплених змістовим наповнення курсу.

Проведення підсумкового контролю здійснюється у формі заліку в обсязі навчального матеріалу, визначеного навчальною програмою дисципліни і в терміни, передбачені графіком навчального процесу. Загальна підсумкова оцінка з дисципліни (максимум 100 балів) визначається як сума балів поточного і модульного контролю та результатів заліку (як можливість отримання додаткових балів, якщо набрані протягом семестру бали не влаштовують студентів). У випадку отримання менше 50 балів за результатами загального підсумкового контролю, студент обов'язково здійснює перескладання для ліквідації академічної заборгованості.

Критерії оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни

Критерієм успішного проходження здобувачем освіти підсумкового оцінювання може бути досягнення ним мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом навчання навчальної дисципліни.

Оцінювання знань студента під час практичних занять та виконання індивідуальних завдань проводиться за такими критеріями:

- розуміння, ступінь засвоєння теорії та методології курсу для розв'язання проблем, що розглядаються;
- ознайомлення з рекомендованою літературою, а також із сучасною літературою з питань, що розглядаються;
- вміння поєднувати теорію з практикою при розгляді практичних ситуацій;
- застосування аналітичних підходів;
- здатність проводити критичну та незалежну оцінку певних проблемних питань, бачити слабкі й сильні сторони організації, обґрунтовувати можливості і загрози, що існують у зовнішньому середовищі організації;
- якість і чіткість викладення міркувань.

Критерії оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни

Оцінка	Характеристики
A (90 – 100)	Всебічні і глибокі знання навчального матеріалу за програмою дисципліни. Студент засвоїв теоретичні засади навчальної дисципліни, специфіку практичних і тестових завдань. Глибоко знає основну літературу, а також періодичні джерела та електронні ресурси. Ознайомився з додатковою літературою, рекомендованою програмою. Вміє вільно виконувати практичні завдання, передбачені програмою. Системно інтерпретує програмний матеріал. Дає вичерпні, повні, грамотні відповіді на програмні запитання. Демонструє навички творчого мислення
B (80-89)	Студент показав повні і достатні знання навчального матеріалу за програмою курсу, здатний до їхнього поповнення та оновлення в процесі подальшого навчання і практичної діяльності. Успішно виконав передбачені програмою практичні завдання без істотних зауважень
C (70-79)	Студент опрацював основну літературу, рекомендовану програмою, а також додаткову літературу. Засвоїв основні завдання і методи курсу. Вміє використовувати на практиці програмні завдання, розв'язувати тестові завдання. Проте, наявні певні неточності, помилки.
D (60-69)	Продемонстровано знання лише базового програмного матеріалу в обсязі, необхідному для подальшого навчання і наступної роботи за спеціальністю. Програмний матеріал викладається ним непослідовно із суттєвими неточностями та помилками у формулюванні наукової термінології. Знання суміжних дисциплін та новітніх наукових даних з навчальної дисципліни є слабкими. Допускає неточності, помилки при розв'язанні задач і тестів.
E (50-59)	Недосконало і неповно дає відповіді на теоретичні питання дисципліни і розв'язує практичні завдання з суттєвими помилками, частково, але володіє необхідними знаннями для виправлення помилок під керівництвом викладача. Не може пов'язати теоретичний матеріал з практичними завданнями.
FX (35-49)	Не володіє системою знань навчального матеріалу дисципліни. Допускає грубі помилки у відповідях. Не вміє вирішувати передбачені програмою практичні завдання або допускає принципові помилки у їх виконанні.
F (1-34)	Має недостатній рівень знань для самостійного оволодіння програмним матеріалом без додаткової підготовки. Показує невміння орієнтуватися в основній літературі і нормативних матеріалах

Критерії оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни

Сума балів за	Оцінка	Оцінка за національною шкалою
---------------	--------	-------------------------------

всі види навчальної діяльності	ECTS	для заліку
90 – 100	A	зараховано
82-89	B	
75-81	C	
69-74	D	
50-68	E	
35-59	FX	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота										Підсумковий тест	Сума
Змістовий модуль 1					Змістовий модуль 2						
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10		
6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	40	100

8. Рекомендована література

8.1. Основна

1. Підприємництво та організація власного бізнесу : навч. посібник / За ред. Р.І. Грешка. Чернівці : Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2022. 580 с.
2. Смаль В., Кокоть В. Що слід знати про соціальне підприємництво : посібник. Київ, 2017. 54 с.
3. Соціальне підприємництво: від ідеї до суспільних змін : посібник / [А. А. Свинчук та ін.]. Київ, 2017. 188 с.
4. Соціальне підприємництво: посібник для викладачів курсу / за наук. ред. к. е. н. А. О. Корнецького. Київ, 2019. 160 с.
5. Лусте О.О., Грунтковський В.Ю. Entrepreneurship culture as a factor of strategic socioeconomic changes. Вчені записки Таврійського національного університету імені В.І. Вернадського. Серія: Економіка і управління. 2022, Том 33 (72), № 2. С. 1-8. http://econ.vernadskyjournals.in.ua/journals/2022/33_72_2/3.pdf
6. Долуда Л., Назарук В., Кірсанова Ю. Соціальне підприємництво. Бізнес-модель. Реєстрація. Оподаткування. – К. : ТОВ «Агентство «Україна», 2017. – 92 с. URL: https://drive.google.com/file/d/1n_7gdnZu_YnQOrgc0WN5B_ZRPb7h3xTH/view
7. Соціальне підприємництво в Україні. Зелена книга. Під заг. ред. Валерія Кокотя. – К., 2020. – 89 с. URL: https://socialbusiness.in.ua/knowledge_base/zelena-knyha-sotsial-noho-pidpriemnytstva-v-ukraini/
8. . Спреклі Ф. Посібник з планування соціального підприємства: пер. з англ. / Фрір Спреклі. – К. : Вид-во Британська Рада, 2015. – 68 с. URL:

http://www.britishcouncil.org.ua/sites/default/files/posibnik_z_planuvannya_socialnogo_pidpriemstva.pdf

8.2. Допоміжна

1. Прокопець Л.В., Карп А.Г. Перспективи та особливості розвитку жіночого підприємництва. Економіка та держава. 2021. № 2. С. 100–104.
2. Комісаренко А.О. Соціальне підприємництво як ефективний механізм сталого розвитку в Україні. Вісник Національної академії державного управління при Президентові України. 2021. № 1. С. 140–147.
3. Красота О.В., Кір'єв І.С. Особливості розвитку малого підприємництва в умовах порушення макроекономічної стабільності. Ефективна економіка. 2021. № 2. URL : http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/2_2021/100.pdf.
4. Присвітла О.В. Франчайзинг : сутність та організаційний порядок відображення партнерських відносин. Підприємництво та інновації. 2020. № 12. С. 78–82.
5. Рапута К.О. Напрями вдосконалення механізму венчурного фінансування стартапів в Україні. Інвестиції : практика та досвід. 2021. № 2. С. 56–63.
6. Фертікова Т.М. Напрями вдосконалення державного регулювання малого бізнесу в Україні. Ефективна економіка. 2021. № 5. URL : http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/5_2021/91.pdf
7. Волощук Ю.О., Волощук В.Р. Формування інноваційної бізнес-моделі підприємств. Інфраструктура ринку. 2020. Вип. 46. С. 23–29. URL: http://www.market-infr.od.ua/journals/2020/46_2020_ukr/6.pdf